

مراکز رشد کارآفرینان شهری، طرحی نو در توسعه اقتصاد شهری

(به ضمیمه آرایه مدلی جهت توسعه کارآفرینی در تهران)^۱

□ مهدی کنعانی^۲

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

منابع مالی و امکانات فیزیکی محیط زندگی به شمار می‌رود مقاله حاضر با هدف تبیین کارکردها و کارویژه‌های این مراکز تهیه شده است و ارتباط میان مراکز رشد کارآفرینان شهری و توسعه اقتصاد شهری کلان شهرها در آن بررسی شده است.

مقاله حاضر، طرح اولیه راه‌اندازی مراکز رشد^۳ کارآفرینان شهری را تبیین می‌کند. در بخش نخست پس از بیان تعاریف نوین از کارآفرینی^۴ و کارآفرینی شهری، به بررسی نقش کارآفرینی شهری در توسعه اقتصادی جوامع شهری پرداخته شده است. بخش بعدی به تحلیل پتانسیل‌های موجود در شهرداری‌ها برای حمایت از کارآفرینان شهری پرداخته و با مقایسه ساختار اقتصادی شهرهای بزرگ و کوچک، و همچنین با توجه به ویژگی‌های کلان شهرها به تحلیل پتانسیل‌های موجود در شهرداری‌ها برای حمایت از کارآفرینان شهری پرداخته است. این مقاله سپس به تحلیل ساختار، کارکردها و سازوکارهای عملیاتی مراکز رشد کارآفرینان شهری در کلانشهرها می‌پردازد و اهداف و دستاوردهای آن‌ها را در راستای توسعه اقتصادی جوامع

چکیده

سیاست‌گذاری توسعه کارآفرینی و حمایت از کارآفرینان در سطوح کشوری و حوزه‌های صنعتی، پیشینه‌ای چند صد ساله دارد. اما کمتر از یک دهه است که مدیران شهری و شهرداری‌های شهرها و مناطق کمتر توسعه یافته در گوشه و کنار جهان به مدد حمایت‌هایی سازمان یافته از کارآفرینان شهری توانسته‌اند "طرحی نو" در جامعه شهری خود دراندازند و از فاصله خود با شهرها و مناطق توسعه یافته بکاهند. مراکز رشد کارآفرینان شهری یکی از این ایده‌ها است. در بخش ضمیمه، اهداف دو نمونه از مراکز رشد شهری در استرالیا و فرانسه آورده شده است.

ایجاد مراکز رشد کارآفرینان شهری (وابسته به شهرداری‌ها)، نقش منحصر به فردی در توسعه اقتصادی شهرها ایفا کرده و گام مهمی در شفافسازی و کاهش پیچیدگی‌های ساختارهای زندگی شهری و کمک به شهروندان در جهت بهره‌برداری هرچه بیشتر از پتانسیل‌های منطقی از جمله نیروی انسانی نوآور، فضاهای شهری،

اختیار داشته و کنترل امکانات تبلیغاتی شهری، بوستان‌ها، معابر و ... را نیز عهده دار هستند.

در خصوص تعامل شهرداری - دولت برای حمایت از کارآفرینان باید اشاره کرد که شهرداری‌ها دارای پتانسیل منحصر بفردی در برقراری ارتباط با لایه‌های متفاوت شهروندان و سازمان‌های دولتی می‌باشند. در بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در برخی از شهرهای جهان، شهرداری‌ها حتی نقش اجرایی در برنامه‌های پنج ساله را ایفا می‌نمایند. شهرداری‌ها برخلاف بسیاری از سازمان‌های دولتی ارتباط بسیار نزدیکی با همه لایه‌های جامعه شهری دارند، در حالی که، شعاع تأثیر سیاست گذاری بسیاری از نهادهای برنامه ریزی و اجرایی دستگاه‌های دولتی از حضور یک اداره کل در سطح شهرها فراتر نمی‌رود. در واقع مراکز کارآفرینی شهری قادر هستند از طریق برقراری

بخشی از پیچیدگی‌های جوامع شهری بزرگ (Schaffner (1972) ناشی از افزایش تعداد فرآیندهای عملیاتی می‌داند. از دیدگاه اقتصادی، (O.E. Williamson (1996 نقش هزینه‌های مبادله^۹ را تعیین کننده می‌داند. اینگونه هزینه‌ها بیانگر هزینه‌های پنهان در فعالیت‌های اقتصادی بوده و مشتمل بر موارد زیر است:

(۱) هزینه‌های ایجاد انگیزش برای کاهش ریسک فرصت طلبی افراد و انگیزش آن‌ها برای افزایش سرمایه گذاری؛

(۲) هزینه‌های کسب اطلاعات؛

(۳) هزینه‌های هماهنگی مدیریت نهادهای تولید؛

(۴) هزینه‌های مربوط به فرآیندهای اندازه گیری و سنجش فعالیت‌های اقتصادی.

شهرهای کوچک	شهرهای بزرگ
بوروکراسی کمتر در روابط بین افراد و سازمان‌ها	پیچیدگی و بوروکراسی بیشتر
سرعت زیاد در بهره‌برداری از فرصت‌های بازار و جامعه	امکان بهره‌برداری بیشتر از فرآیندهای پیچیده (سخت)
قابلیت پذیرش ریسک بالا در فعالیت‌های اجتماعی	قابلیت سرکن کردن ریسک بین تعداد بیشتری از افراد
احتمال کمتر نبود جویی در روابط افراد	کیفیت و اعتماد بیشتر در عملیات متعامل سازمان یافته
انجام تعامل‌ها با هزینه کمتر	عاطفیت بیشتر در اجرای برنامه‌های دسته‌جمعی
قابلیت زیاد در پاسخ گویی به نیازهای اجتماعی افراد	دسترسی به کادربلای ارتباطی در سطح گسترده‌تر
قابلیت دسترسی به بازارهای کوچک	قابلیت دسترسی به بازارهای بزرگ، متنوع و گسترده

جدول شماره ۱: مقایسه ساختار اجتماعی و اقتصادی شهرهای بزرگ و کوچک

تعامل شهرداری‌ها و مؤسسات دولتی به نحوی شایسته از پتانسیل‌های موجود در محیط اجتماعی در راستای توسعه کارآفرینی شهری بهره برداری نمایند. برای نمونه، بسیاری از افراد و گروه‌های اجتماعی، با مؤسسات دولتی تعامل اندکی دارند و یا از وجود نهادهای مرتبط با نیازهای خود آگاهی ندارند. اما شهرداری‌ها به عنوان نهادهای عمومی، در قالب مراکز رشد می‌توانند این خدمات را در اختیار شهروندان قرار دهند. به عنوان مثال همه افراد و گروه‌های اجتماعی، برای رفع نیازهای خود در قالب پروژه‌های پیش رو، به مراکز پژوهشی و آموزش عالی دسترسی ندارند. امری که در قالب مراکز رشد کارآفرینی به راحتی و به کاربردی ترین شکل آن قابل ارائه است. جمع بندی پژوهش‌های صورت یافته و مطالعات تطبیقی انجام گرفته، نشان دهنده آن است که شهرداری‌های کلانشهرها به عنوان محور و هماهنگ کننده فعالیت‌های نهادهای عمومی و دولتی می‌توانند در قالب نهادهایی چون مراکز رشد شهری عهده دار توزیع امکانات و خدمات حمایتی آن‌ها از کارآفرینان شهری باشند. (برای نمونه به بخش ضمانت تجربه شهر ناپرویل رجوع شود). همچنین در برخی موارد همکاری شهرداری و سازمان‌های دولتی می‌تواند سازنده باشد. به عنوان مثال سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران با همکاری یکی از مدارس منطقه ۷ تهران و در اقدامی نوآورانه اقدام به برگزاری هفته کارآفرینی در آن مدرسه نمود. تممیم اقداماتی از این دست جز با همکاری متقابل شهرداری دولت در سطوح مختلف ممکن نیست.

۲- تحلیل پتانسیل‌های موجود در شهرداری‌ها برای حمایت از کارآفرینان شهری و تعامل شهرداری - دولت در این زمینه ایجاد مراکز رشد کارآفرینان، گام مهمی در شفاف سازی و کاهش پیچیدگی‌های ساختارهای زندگی شهری و کمک به شهروندان در جهت بهره برداری هر چه بیشتر از پتانسیل‌های منطقه‌ای از جمله فضاهای شهری، سرمایه‌های انسانی، منابع مالی و امکانات فیزیکی محیط زندگی به شمار می‌رود. مراکز رشد کارآفرینان شهری در بستر حمایت شهرداری‌ها، قادر به کاهش پیچیدگی‌های موجود در فعالیت‌های کارآفرینانه هستند. این مراکز، نقش حمایت نهادهای مدیریت شهری از توسعه کارآفرینی را ایفا می‌کنند. به عبارت دیگر، مکانیسم‌های لازم برای پرورش یک ایده به منظور بهره برداری از خلاقیت‌ها یا طرح‌های نوآورانه و امکانات موجود تا مرحله بلوغ اجرایی را برقرار می‌سازند.

شهرداری‌ها تنها نهاد عمومی هستند که پتانسیل‌های کافی برای حمایت موثر و فرهنگ سازی در زمینه کارآفرینی شهری را در اختیار دارند. در میان تمام نهادهای عمومی، تنها شهرداری‌ها هستند که قادر به حضور در تمامی مناطق، نواحی و محلات شهری هستند و می‌توانند خدمات خود را به صورت سازماندهی شده در اختیار عموم شهروندان قرار دهند. علاوه بر این‌ها شهرداری‌ها از امکانات بالقوه و بالفعل موجود در شهرها و به ویژه اماکن و امکانات بلااستفاده مطلع بوده، اداره فرهنگسراها و مراکز فرهنگی و آموزشی وابسته را در

تحلیل ساختار، کارکرد و ساز و کارهای عملیاتی مراکز رشد کار آفرینی شهری

۱- مراکز رشد کار آفرینان شهری، ابزار نوین توسعه اقتصادی

لغت نامه آکسفورد مرکز رشد را چنین معنا می‌کند: "دستگاهی است که گرمای لازم برای سر بیرون آوردن جوجه‌ها از تخم مرغ، پرورش دادن کودکان نارس و یا پرورش باکتری‌ها را تامین می‌کند." اما تعریف نوین آن عبارتست از مراکزی که تسهیلاتی برای تعدادی از کسب و کارهای جدید و در حال رشد فراهم می‌کنند. از جمله این که از امکانات و فضای اداری، تحقیقاتی، آزمایشگاهی و ... مشترک استفاده کنند، به دامنه وسیعی از مشاوره‌ها، آموزش‌ها، حمایت‌ها و برنامه ریزی‌های فنی، حرف‌های و مالی و ارزیابی‌های بازار دسترسی داشته باشند و ... این تسهیلات به طور رایگان یا با هزینه کم و برای مدتی مشخص در اختیار افراد حقیقی و حقوقی که واجد شرایط حضور در مراکز رشد شناخته شوند، قرار می‌گیرد.

اهداف کلی مراکز رشد کار آفرینان عبارتند از:

- ۱- تقویت بخش خصوصی نوآور (در راستای منافع عمومی)؛
 - ۲- آموزش و توسعه فرهنگ کار آفرینی؛
 - ۳- تجاری سازی ایده‌های کار آفرینان و تشویق آن‌ها به شروع فعالیت‌های تجاری؛
 - ۴- حمایت از شرکت‌های جدید التاسیس و کار آفرینان در توسعه کالاها و خدمات بدیع آن‌ها؛
 - ۵- بازاریابی محصولات و خدمات کار آفرینان؛
 - ۶- کمک به جذب بیشتر کارآموزان و فارغ التحصیلان دانشگاهی در بازار کار؛
 - ۷- فراهم کردن تسهیلات فیزیکی، تحقیقاتی، ارتباطی، اداری و ... برای کار آفرینان؛
 - ۸- ارایه آموزش‌های مدیریتی، بازاریابی، مالی و ... در زمینه شروع و راه‌اندازی و توسعه یک کسب و کار جدید
 - ۹- فراهم کردن منابع مالی (عمدتاً از طریق ارتباط با سرمایه‌گذاران خطرپذیر^{۱۱} یا شبکه‌های تجاری) برای کار آفرینان و شرکت‌های نوپا؛
 - ۱۰- ارایه حمایت‌های معنوی از دستاوردهای کار آفرینان و ثبت حق امتیاز ایده‌ها^{۱۲}؛
 - ۱۱- ارایه خدمات مشاوره‌ای در زمینه‌های قانونی و حقوقی.
- در شکل شماره ۳، فرآیند تاثیر متقابل کار آفرینی، مراکز رشد و شبکه‌های تجاری و اقتصادی ترسیم شده است.

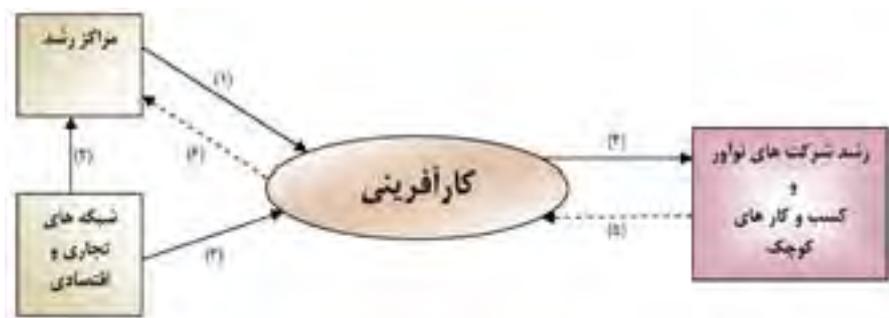
توضیحات شکل شماره ۴:

- (۱) مراکز رشد واقعی باعث کار آفرینی واقعی می‌گردند
- (۲) شبکه‌های تجاری به طور مستقیم پول و سرمایه را به سمت پروژه‌های برخاسته از مراکز رشد سوق می‌دهند
- (۳) حمایت شبکه‌های تجاری، مستقیماً کار آفرینی را توسعه می‌دهد
- (۴) توسعه کار آفرینی منجر به رشد شرکت‌های نوآور و کسب و کارهای کوچک می‌شود
- (۵) طبق شواهد موجود، رشد شرکت‌های نوآور و کسب و کارهای جدید باعث رواج کار آفرینی می‌شود
- (۶) نتیجه توسعه کار آفرینی عرضه بیشتر پروژه برای مراکز رشد و ثبات اقتصادی برای فعالیتهای آن‌هاست.

۲- مراکز رشد کار آفرینی و نقش و کارکرد آن‌ها

شهرداری‌ها در قالب مراکز رشد کار آفرینان شهری، قادر به حمایت از فعالیتهای کار آفرینانه هستند. این مراکز می‌توانند به سوال‌هایی از این دست پاسخ دهند:

- برای تبدیل یک ایده نوآورانه به محصول، فرآیند و یا سیستم جدید، به چه ابزاری نیاز است؟
 - طرح تجاری^{۱۳} را چگونه باید تدوین کرده و به اجرا درآورد؟
 - اطلاعات لازم را از کجا می‌توان جستجو کرد و افراد متخصصی که می‌توانند راهنمایی‌های تخصصی را ارائه دهند چه کسانی هستند؟
 - چه منابع مالی و اقتصادی در دسترس شهروندان این شهر قرار دارد؟
 - فرآیند برقراری فعالیتهای اقتصادی در شهر چگونه است؟
 - شهروندان چگونه و از چه کانال‌هایی می‌توانند با صرف کمترین هزینه ممکن (بدون پرداخت هزینه‌های آزمون و خطا) نیازهای اقتصادی خود را برآورده سازند؟
 - سرمایه‌گذاری و ایجاد شرکت‌های خصوصی در این شهر دارای چه ساز و کارهایی است؟
 - ضمن اینکه نهادهای مدیریت شهری می‌توانند با ارایه طرح‌های اولویت دار و پژوهش‌ها و فعالیتهای مورد نیاز به کار آفرینان و فارغ‌التحصیلان ایده‌مند دانشگاهی و حمایت ویژه از آن‌ها در صدد رفع مشکلات در حوزه کاری خود برآیند.
- شکل شماره ۴ نقش و کارکرد مراکز رشد کار آفرینان شهری را ترسیم نموده است:

شکل شماره ۳: فرآیند پویای کار آفرینی، مراکز رشد و شبکه‌های تجاری و اقتصادی

شکل شماره ۴، کارکردهای مراکز رشد کارآفرینان شهری

مراکز رشد، محل هایی هستند که در آن ها خدماتی برای کمک به پردازش یک ایده، اجرای یک پروژه و یا مطالعات تخصصی مانند انجام مطالعات امکان سنجی^{xiv} تهیه طرح توجیهی و یا طرح تجاری ارائه می گردد. بسیاری از افراد اجتماع در مناطق شهری، دارای هوش و ذکاوت لازم برای اداره یک طرح اقتصادی و اجتماعی هستند، اما در پیچ و خم بوروکراسی های اداری و یا پیچیدگی های اجتماعی به تنهایی قادر به اجرای برنامه های خود نیستند. بنابراین آن ها نیازمند خدمات همکاری و هماهنگی اجتماعی هستند. (برای نمونه به بخش ضمائیم، مرکز رشد شهر کیسلی استرالیا مراجعه شود).

مراکز رشد کارآفرینان شهری آن دسته از فعالیت هایی را مورد حمایت قرار می دهند که در حوزه زندگی شهری شکل می گیرند. مهم ترین ویژگی مراکز رشد شهری عبارت از نقشی است که در بهبود کارآفرینی ایفا می نمایند. کارآفرینی با بهره برداری از فرصت ها و ظرفیت های موجود در جامعه، منجر به توسعه منابع می شود. در جامعه شهری ممکن است فرد یا گروهی ایده ناب داشته باشد، اما از روش تحقق آن آگاهی نداشته باشد و یا قدرت اقتصادی اجرای آن را نداشته باشد. از طرف دیگر ممکن است فرد، گروه و یا سازمان دیگری سرمایه و ابزار فعالیت را داشته باشند، اما از قدرت ایده پردازی کافی بهره مند نباشند. در چنین شرایطی است که این فرصت بیکار منجر به هز رفتن توان دو گروه مورد اشاره می شود. مرکز رشد شهری قادر است با بهره گیری از مکانیسم های هماهنگی و همکاری خود، نیازها و ظرفیت های پتانسیلی این دو گروه را نخست مورد شناسایی قرار داده و سپس ضمن ارائه راهنمایی ها و خدمات مورد نیاز، از این فرصت های طلایی در جهت توسعه اقتصادی و اجتماعی زندگی شهروندان بهره برداری نماید. در اغلب موارد، تنگناهای فعالیت های اقتصادی، صرفاً مستلزم

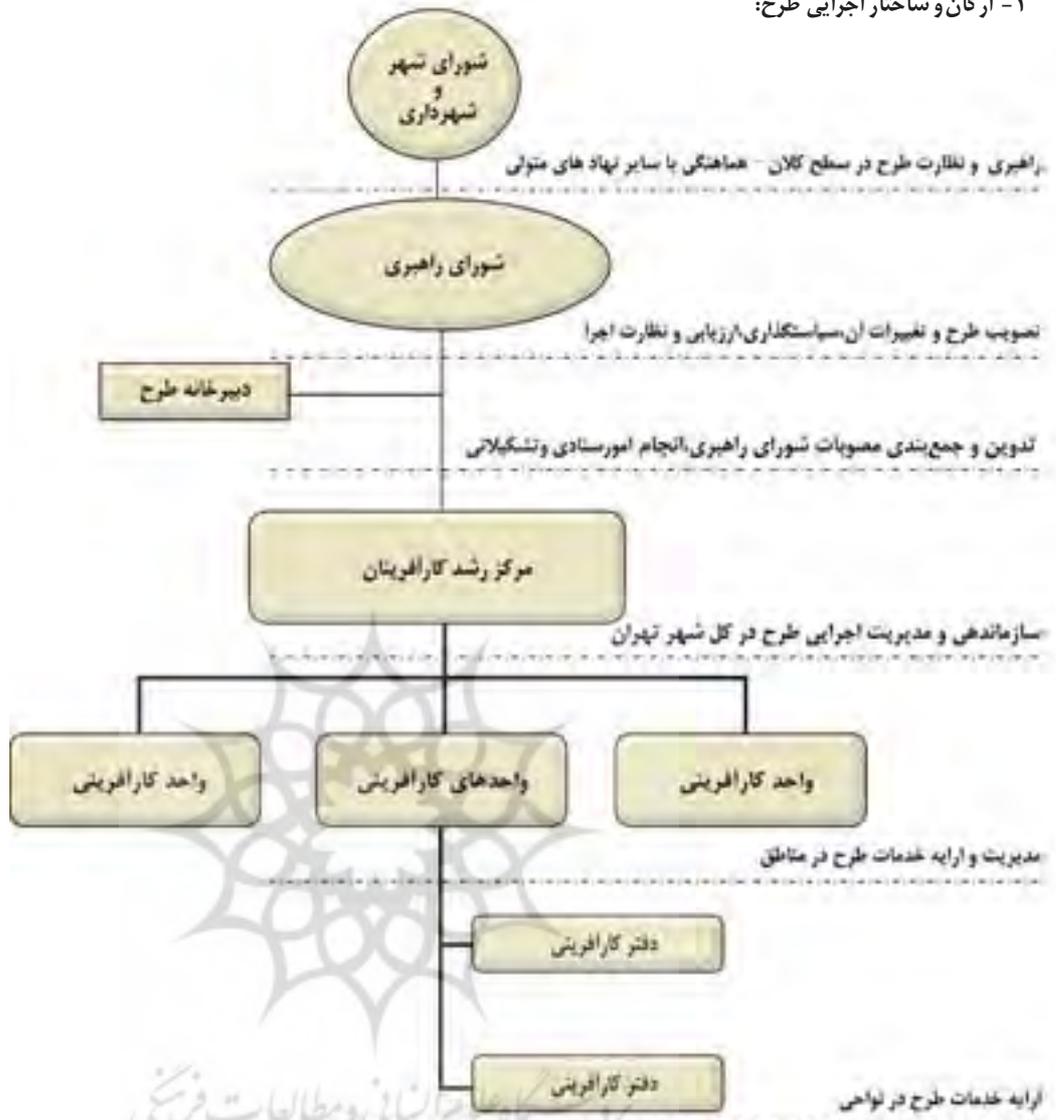
اهداف و ویژگی های طرح توسعه کارآفرینی در تهران

در ادامه مقاله، مدل اجرایی تدوین شده جهت توسعه کارآفرینی در شهر تهران ارائه شده است. اهداف اولیه این طرح به شرح زیر است:

- بسط فرهنگ و روحیه کارآفرینی از طریق استقرار نظام آموزش و فرهنگ سازی؛
- ساماندهی فعالیت های مشابه و موازی نهادهای مدیریت شهری در تهران؛
- ایجاد امکان بهینه سازی خدمات سایر نهادهای متولی کارآفرینی (برای شهروندان تهرانی)؛
- ایجاد اشتغال برای شهروندان و جهت گیری به سمت حذف مشاغل کاذب و جایگزینی مشاغل استاندارد؛
- حمایت از کارآفرینان و جوانان ایده مند شهر و بستر سازی جهت ترویج کسب و کارهای خانگی^{xv} برای زنان؛
- طراحی و ایجاد اولین مرکز رشد کارآفرینان در شهرهای ایران و تشکیل یک الگوی موفق برای سایر شهرها؛
- گسترش خدمات پروژه در تمام مناطق و نواحی شهر تهران؛
- امکان استفاده از توانایی های NGO ها و گروه های مردمی؛
- ایجاد امکان استفاده مطلوبتر از امکانات بالفعل و بالقوه وابسته به شهرداری؛

۱- ارکان و ساختار اجرایی طرح:

شکل شماره ۱، ساختار تشکیلاتی طرح

۹. انجام مطالعات و تدوین طرح‌های مورد نیاز جهت اجرا و بهبود طرح.

۲- آسیب شناسی طرح

در یک جمع بندی کلی اجرای این طرحی نقشی اساسی در توسعه اقتصادی شهرها خواهد داشت. با این همه نباید از آسیب‌های اجرایی طرح نیز غافل ماند. این آسیب‌ها به شرح زیر دسته بندی می‌گردد:

الف) آسیب شناسی طرح در سطح کلان

۱. ضعف فرهنگ کارآفرینی در کشور؛
۲. عدم وجود تجربیات مشابه و نوپایی مراکز رشد در ایران؛
۳. عدم هماهنگی سایر نهادها و سازمان‌های مرتبط.

ب) آسیب شناسی طرح در سطح اجتماع

مرکز رشد کارآفرینان تهران به عنوان مهم ترین رکن، این طرح نیازمند یک ساختمان مجهز اداری-پژوهشی است و از حیث نیروی انسانی با حدود ۱۰ نفر نیروی مشاور ارشد، حدود ۳۰ نفر نیروی پژوهشی و حدود ۱۰ نفر کادر اداری و خدماتی می‌تواند کار خود را آغاز نماید. کارکردهای این مرکز به شرح زیر است:

۱. اقدامات ترویجی، آموزشی و فرهنگ سازی فردی و سازمانی؛
۲. اطلاع رسانی و آگاه سازی عمومی؛
۳. حمایت مرکز رشدی از کارآفرینان (دوره‌های سه گانه)؛
۴. بانک اطلاعاتی کارآفرینی؛
۵. تشویق و انگیزش کارآفرینان؛
۶. بازار بورس ایده و طرح کسب و کار؛
۷. فعال سازی دانشگاه‌ها، مراکز آموزش و پژوهش در ارتباط با کارآفرینی؛
۸. ساماندهی NGOها و گروه‌های تعاونی و مردمی کارآفرین؛

منبع:

[۱] حمدپور داریانی، محمود (۱۳۷۸) - کارآفرینی: تعاریف، نظریات، الگوها انتشارات شرکت پردیس ۵۷

[۲] واران مرادی مسیحی (۱۳۸۱) - برنامه ریزی استراتژیک در کلانشهرها- انتشارات پردازش و برنامه ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران)

[۳] مؤسسه توسعه فردا (۱۳۸۲) - طرح پژوهشی ایجاد مرکز رشد کارآفرینان شهری تهران

[۴] حسین پور کاشانی، سعید (۱۳۸۲) - مکانیسم‌های نوآوری در سازمان‌های بزرگ دولتی، مقاله ارائه شده در همایش سیاست‌ها و مدیریت برنامه‌های رشد و توسعه در ایران، سازمان مدیریت و برنامه ریزی. [۵] حسین پور کاشانی، سعید (۱۳۸۲) - دینامیسم نوآوری و مدیریت رشد اقتصادی، گزارش سخنرانی در دانشگاه صنعتی شریف، دانشکده اقتصاد و مدیریت.

[۶] اسد زمانه، کاوه (۱۳۸۲) - انکوباتورهای تجاری-کارگاه آموزشی سومین همایش مهندسی صنایع - دانشگاه علم و صنعت

7.Boettke P.J. and A. Rathbone, (2003) : " Civil Society, Social Entrepreneurship, and Economic Calculation: Toward a political economy of the philanthropic enterprise", Department of Economics George Mason University.

8.Thomas A. and S. Mueller, (2000) : "A Case for Comparative Entrepreneurship : Assessing the Relevance of Culture", Florida International University.

9.McPherson G., (2003) : "Social Entrepreneurship -- what is it? ", Canadian Center for Social Entrepreneurship (CCSE).

10.Friedman V.J., (2000) : "Paper presented at the Annual Conference of the International Society for Third-Sector Research", Dublin, Ireland.

11.Grenier P., (2002) : "The Function of Social Entrepreneurship in the UK Draft paper presented at the ISTR Conference", Cape Town, July

Center for Civil Society, London School of Economics, UK

12.Henriquez C., I.Verheul, I.Van der Knaap, and C. Bischoff (2001)

۴. سطحی نگری نسبت به مزایا و دستاوردهای طرح و افزایش نایبای انتظارات شهروندان؛
 ۵. عدم استقبال از طرح یا کم رنگ شدن طرح پس از گذشت دوره اولیه؛
 ۶. برخورد با ذهنیت منفی به علت وجود برخی طرح‌های ناکارآمد؛
 ۷. احتمال سوء استفاده از خدمات طرح.
- ج) آسیب شناسی طرح در سطح ستادی و اجرایی**
۸. تأمین بودجه اجرایی طرح؛
 ۹. تغییر مدیران و راهبران طرح؛
 ۱۰. عدم هماهنگی و توجیه طرح در میان مجریان و سیاستگذاران.

نتیجه گیری

مطابق این طرح، در بستر حمایتی فراهم شده توسط شهرداری‌های کلانشهرها، در قالب مراکز رشد کارآفرینان شهری، فرصت‌ها و ظرفیت‌های جدیدی برای توسعه اقتصادی شهرها فراهم می‌شود. کارآفرینان با خلق ایده‌ها، فرصت‌ها و بازارهای جدید، ظرفیت‌های نوینی را برای سرمایه گذاری بخش خصوصی بخل‌دها، تعاونی‌ها و ... ایجاد می‌کنند. این امر موجب استفاده بهینه از امکانات و منابع موجود (به ویژه نیروی انسانی) شده و علاوه بر اشتغال زایی، نقش مهمی را در توزیع ثروت در جامعه، گسترش مشارکت بخش خصوصی و افزایش کمی و کیفی خدمات و تولیدات ایفا می‌کند. همچنین در قالب آرایه طرح‌های اولویت دار یا مورد نیاز توسط شهرداری‌ها و حمایت ویژه از کارآفرینانی که در راستای آن طرح‌ها فعالیت می‌کنند، می‌توان گام‌های موثری را با مشارکت شهروندان برای رفع خلاها و تدبیر مسایل پیچیده شهری برداشت.

موارد مورد اشاره در جوامع شهری و به ویژه کلانشهرها می‌تواند تأمین نیازهای شهروندان، ایجاد رضایت و رفاه و توسعه اقتصادی جامعه شهری را تسریع نماید.

با توجه به بررسی‌های انجام گرفته و نکات ذکر شده در متن مقاله، به نظر می‌رسد که در کلانشهرها، تنها نهاد موجه و منطقی برای تأسیس و اداره مراکز رشد کارآفرینان شهری، شهرداری‌های آن شهرها می‌باشد. بنابراین با توجه به تأثیر منحصر به فرد این مراکز در توسعه اقتصاد شهری و پیشگامی و توفیق شهرهای توسعه یافته در این زمینه، تسریع در تصویب آیین نامه‌ها و آغاز برنامه‌های اجرایی برای نهادسازی در این زمینه ضروری است. البته نباید از آسیب‌های مطرح شده در انتهای مقاله چشم پوشید.

ضمائم

به عنوان نمونه‌ای از مراکز رشد کارآفرینان شهری در جهان، دو نمونه از مراکز رشد در شهرهای کیسلی استرالیا و ناپیرویل فرانسه آمده است. هر یک از این دو مرکز، ویژگی خاص خود را دارد. شهر کیسلی حمایت عمومی از کارآفرینی را مد نظر قرار داده، در حالی که مرکز رشد شهر ناپیرویل رویکردی کلان تر دارد و از کارآفرینانی حمایت می‌کند که در راستای اهداف بلند مدت آن فعالیت کنند.

مراکز رشد کسب و کارهای کوچک در شهر کیسلی (Casly) استرالیا
مراکز رشد [شهر کیسلی] در جهت تحقق اهدافی نظیر رشد

و بهبود کارآفرینی، کاهش شکست کسب و کارها و سرویس‌های توصیه‌دهنده به ساکنان مرکز رشد تلاش می‌کند. این تسهیلات عامل محرکی بسیار عالی برای پیشرفت و حرکت از یک کسب و کار خانگی به سمت یک بنگاه تجاری کامل، بدون نیاز به هزینه‌های اضافی و جانبی قرارداد و اجاره‌های بلندمدت است.

اکثر کارآفرینان [مستقر در مرکز رشد] بصورت موسسات غیرانتفاعی و شرکت‌های با مسوولیت محدود شده و تضامنی از خدمات استفاده می‌کنند. این سرویس‌ها معمولاً شامل یک اجاره نامه کوتاه مدت (ماه به ماه) و مهیاسازی یکسری منابع مانند کمک‌های سنتی، برنامه‌های مشاوره‌ای و توصیه‌های لازم برای تهیه BP، استفاده از تجهیزات اداری (فاکس، mail و ...) و در بعضی موارد راهنمایی به منابع V.C [سرمایه گذارانی که حاضرند در ریسک‌های نوآورانه سرمایه گذاری کنند]. است. نیمی از مرکز رشد‌ها در استرالیا معمولاً هزینه تجاری و اجاره‌ای خود را با سوبسید دادن تعادلی جبران می‌کنند تا به SB [کسب و کارهای کوچک] کمک کنند.

در بعضی موارد، مراکز رشد شهر برای کارآفرینانی که موردی مراجعه می‌کنند، بعضی سرویس‌ها فراهم می‌کنند. آنان سرویس‌هایی نظیر موارد زیر را فراهم می‌کنند:

- یادداشت گذاری؛
- فاکس و فتوکپی؛
- مشاوره تجاری؛
- آدرس پستی تجاری؛
- E-mail ؛
- ویرایشگر لغتی.

شرح خدمات مرکز رشد کارآفرینان شهری در شهر ناپیرویل فرانسه Napierville

یکپارچه سازی و برقراری هماهنگی خدمات کارآفرینی؛
تهیه و تدوین برنامه عملیاتی xvii منطقه‌ای برای فعالیت‌های اقتصادی و ایجاد اشتغال؛

تهیه و تدوین استراتژی و برنامه‌ارشادی منطقه‌ای و ملی کارآفرینی،
بوئزه کارآفرینی اجتماعی؛

ارائه خدمات مشاوره‌ای به مراکز تأمین اجتماعی و کاریابی محلی
(وابسته به وزارت کار)؛

ایفای نقش‌های اجرایی توسعه محلی واگذار شده از سوی
وزارتخانه‌های دولتی؛

کمک به روند توسعه صنعتی، تجاری، توریستی، کشاورزی به موازات گسترش خدمات عمومی، خدمات دولتی و مبادلات منطقه‌ای (شهری- روستایی) با لحاظ کردن منافع خصوصی و عمومی شهرداری در راستای برنامه آمایش سرزمینی؛

کمک به افزایش منافع اقتصادی منطقه‌ای؛

معرفی پتانسیل‌های اقتصادی منطقه؛

ارائه کمک و خدمات مشاوره‌ای به افراد کارآفرین برای توسعه واحد اقتصادی موجود در راستای تأمین منافع افراد منطقه؛
ارائه هرگونه کمک و خدمات مورد نیاز برای ایجاد مراکز اقتصادی جدید در منطقه.

پانویشت:

۱. این مقاله در اولین همایش شهرداری‌ها و اقتصاد شهری سال ۱۳۸۱ ارائه شده است که با اندکی تغییرات در این ویرنامه مطرح می‌گردد.
۲. کارشناسی ارشد کارآفرینی از دانشگاه تهران، قائم مقام مدیر صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن

3. Incubators
4. Entrepreneurship
5. Incubators
6. Entrepreneur
7. Home Based Business-HB
8. Small Business-SB
9. Transaction Costs
10. TIC
11. Venture Capitalists
12. Patent
13. Business Plan

- xiv. Feasibility study
- xv. Home Based Business
- xvi. Action Plan